

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

61017/2016-MZE-17252

000259840970

Metodický pokyn č. 10/2016

kterým se upravují pravidla pro:

- **zakládání a údržbu ovocných sadů**
- **vegetační pokryv sadů**
- **meziřadí vinic**
- **krajinné prvky v režimu ekologického zemědělství**

Č.j.: 61017/2016-MZE-17252

Právní úprava:

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů (dále jen „nařízení Rady (ES) č. 834/2007“);
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 889/2008“);
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ekologickém zemědělství“).

Upozornění:

Tento metodický pokyn je určen pro ekologické sady, které nejsou zařazeny v dotačním opatření Ekologické zemědělství v rámci Programu rozvoje venkova. V opačném případě se pěstitel řídí podmínkami příslušného dotačního opatření. (V době vydání tohoto metodického pokynu se jedná o nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství.)

1. Pravidla zakládání a údržby trvalých kultur vycházející z legislativy:

1.1 Nařízení Rady (ES) č. 834/2007

Článek 5 - Zvláštní zásady vztahující se na zemědělskou produkci:

„Kromě obecných zásad uvedených v článku 4 se ekologické zemědělství řídí těmito zvláštními zásadami: písm. f) **péče o zdraví založená na preventivních opatřeních**, jako je výběr vhodných druhů a odrůd odolných vůči škůdcům a chorobám, vhodné střídání plodin, mechanické a fyzikální způsoby a ochrana přirozených nepřátel škůdců.“

Tyto zásady dále rozvádí článek 12 - Pravidla rostlinné produkce:

„písm. g) prevence škod způsobených škůdci, chorobami a plevelely je založena především na ochraně přirozenými nepřáteli, volbě druhů a odrůd, na střídání plodin, pěstitelských postupech a termálních procesech;

písm. i) pro produkci jiných produktů než vegetativního rozmnožovacího materiálu lze používat pouze ekologicky vypěstovaný rozmnožovací materiál. Za tímto účelem musí být rodičovská rostlina v případě vegetativního rozmnožovacího materiálu pěstována v souladu s pravidly stanovenými v tomto nařízení po dobu minimálně jedné generace, nebo v případě trvalých plodin po dvě vegetační období.“

1.2 Nařízení Komise (ES) č. 889/2008

Ochranu před škůdci, chorobami a plevelely a jejich potírání a hubení dále rozebírá článek 5 odst. 1.: *„Pokud rostliny nemohou být náležitě chráněny před škůdci a chorobami opatřeními podle článku 12 nařízení (ES) č. 834/2007, lze v ekologické produkci používat pouze produkty uvedené v příloze II tohoto nařízení. Hospodářské subjekty si musejí uschovat písemný doklad o nutnosti použít takový produkt.“*

Odst. 2. *„U produktů používaných v pastích nebo rozprašovačích, kromě feromonových rozprašovačů, zabraňují pasti a/nebo rozprašovače proniknutí látek do životního prostředí a zabraňují jejich kontaktu s pěstovanými plodinami. Pasti musejí být po použití sebrány a bezpečně zlikvidovány.“*

1.3 Zákon o ekologickém zemědělství

Nepoužití přednostně preventivních, mechanických a fyzikálních postupů k ochraně před škůdci, chorobami a plevelely a porušení dalších podobných ustanovení evropské legislativy ekologického zemědělství je dle § 33a písm. o) chápáno jako správní delikt.

Nezbytná preventivní opatření při údržbě ekologických sadů:

- povinné obhospodařování mezi/pod stromy: Zajištění souvislého vegetačního pokryvu v sadu. Dále musí být minimálně 1x ročně provedena mechanická údržba nejpozději do 15. 8., nebo pastva, a to i pod korunami stromů. V případě seče se odklidí biomasa do 31. 8. příslušného kalendářního roku. Pokryv může být přerušen pro nedostatek vláhy, z důvodu zapravení organické hmoty, nebo regulace plevelů, nebo pokud je to v souladu s pěstitelskou technologií v sadu (pěstování dalších plodin, apod.);
- povinná údržba stromů v sadu, spočívající v udržovacím řezu, odstranění podrůstající podnože (v sadu nesmí být výmladky/odnože starší 1 roku), v případě dodatečné výsadby individuální ochrana stromků proti okusu a zajištění opory;
- povinné sklizení produkce pro přímý konzum, zpracování nebo zkrmení, a úroda ze sadu musí být odstraněna, nebo zmulčována a zapravena vhodným způsobem do půdy.

Nezbytná preventivní opatření při zakládání ekologických sadů:

- musí být zohledněna vhodnost stanoviště s ohledem na typ a druh výsadby (nevhodné klimatické podmínky, půdní podmínky, zamokření);
- musí být prováděna základní preventivní opatření (rozčlenění do menších bloků, obklopení doprovodnými dřevinami a bylinnou vegetací);
- zajištění ochrany stromů proti okusu a vytloukání;
- zajištění opory stromů při výsadbě (kůl, pomocná konstrukce apod.).

2. Meziřadí vinic

Ekologická vinice přispívá výrazně v tvorbě biodiverzity, a to především, je-li v interakci s přílehlou chráněnou krajinnou oblastí nebo přírodní rezervací.¹

Ministerstvo zemědělství považuje osevní materiál získaný z nejbližší přírodní rezervace posečením druhově rozmanitých luk a navezený do meziřadí sadu nebo vinice s účelem založení meziřadí stejné druhové skladby, za materiál, který je v souladu s nařízením Rady (ES) č. 834/2007, článek 12 odstavec 2 a tedy za rovnocenný ekologicky vypěstovanému. Biovinař nebo biosadař kontrole prokáže, odkud seno svezl (např. potvrzení místního pracovníka CHKO nebo rezervace). Seno musí pocházet z vinohradu nejbližší rezervace nebo CHKO.

U ostatních osiv v biovinici se biovinař nadále řídí požadavky platné legislativy v oblasti ekologického zemědělství.

3. Vegetační pokryv v sadech

Kde to technologie pěstování dovoluje, je možné meziřadí obhospodařovat jako ornou půdu v pásech. Agrotechnická opatření k obhospodařování orné půdy v meziřadí stromů a šíře pásu orné půdy musí být taková, aby nedocházelo k poškozování kořenového systému stromů a škodám na kmenech. Na této orné půdě, která je tak vnímána jako vegetační pokrytí sadu, je možné pěstovat polní plodiny, např. zeleninu a okopaniny. Veškeré obhospodařování a pěstování musí být v souladu s platnou legislativou v oblasti ekologického zemědělství. Produkci je možné certifikovat a uvádět na trh jako produkt ekologického zemědělství.

4. Krajinné prvky v režimu ekologického zemědělství

Při osevu plochy krajinných prvků (obnova porostu) musí ekologický zemědělec použít ekologická travní nebo bylinná osiva a osivové směsi, a to i za předpokladu, že případná produkce z daného krajinného prvku nebude sklízena nebo jinak využívána, neboť se i u krajinných prvků jedná o pozemek, který je součástí ekofarmy.

5. Závěrečná ustanovení

- 5.1 Metodický pokyn č. 2/2012 se zrušuje.
- 5.2 Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2017.

V Praze dne

Ing. Jan Gallas
ředitel odboru environmentálního
a ekologického zemědělství
Ministerstvo zemědělství

¹ Jako příklad lze uvést s vysokou korelací prokázané interakce biovinic na jižní Moravě s CHKO Pálava a CHKO Bílé Karpaty. Poslední výzkum, který provedla firma Biocont Laboratory, prokázal, že tato pozitivní interakce se projeví zejména, pokud biovinař v meziřadí vinice pěstuje stejné travní a bylinné druhy, které se vyskytují v přílehlé chráněné oblasti nebo rezervaci. Jako nejlepší praxe se pak ukazuje stav, kdy biovinař uzavře dohodu o odvozu posečené louky z oblasti, a toto seno rozveze po meziřadí vinohradu, kde se přirozeně vysemeň. Ministerstvo zemědělství hodlá tuto pozitivní interakci podpořit s cílem zlepšování biodiverzity v oblasti, zejména ve vztahu k migraci motýlů a dalšího hmyzu.